

УДК 339

Шевченко Ю. А.

Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

ІНВЕСТИЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ТНК В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Стаття відображає проблеми інвестування ТНК та умови, за яких будуть відбуватися інвестиційні потоки в різні країни в глобальному турбулентному середовищі. Досліджено переваги врахування концепції сталого розвитку ТНК під час здійснення інвестиційної діяльності в приймаючій країні, оскільки сталий розвиток є ключовою стратегією розвитку будь-якої країни або підприємства. Охарактеризовано основні напрями використання цієї концепції як майбутньої конкурентної переваги на світовому ринку товарів, робіт і послуг. Вивчено основні стратегії ТНК в умовах сталого розвитку, які повинні коригуватися під впливом різних чинників та змін, які наявні в середовищі функціонування ТНК. Розроблено рекомендації для інвестиційної діяльності ТНК щодо ефективного управління власними інвестиційними потоками з урахуванням соціальних, екологічних та економічних показників розвитку приймаючої країни. Надано стратегічну модель розвитку інвестування ТНК на майбутню перспективу з урахуванням переваг та недоліків використання концепції сталого розвитку. Проаналізовано основні показники конкурентоспроможності приймаючих країн у розрізі екологічної, соціальної практики ТНК з урахуванням економічної нестабільності світової економічної системи, які показують роль інвестування ТНК у найбідніші країни та країни, що розвиваються.

Ключові слова: глобальне середовище, інвестиції, конкурентоспроможність, сталий розвиток, ТНК, турбулентність.

Постановка проблеми. З кожним роком світова економічна система стикається з різноманітними перешкодами свого розвитку у вигляді фінансових криз, глобалізації, пришвидшення інтеграційних та дезінтеграційних процесів. Усе це викликає необхідність переглядати власну структуру бізнесу ТНК, вивчати іноземні ринки та пристосовуватися до нових викликів сучасності. В результаті цих процесів інвестиції в різні галузі економіки є тим необхідним інструментом розвитку економіки, що навіть у кризових ситуаціях може поліпшити макро- та мікропоказники. Своєю чергою, транснаціональні корпорації (ТНК) нині стали основними донорами іноземних інвестицій у всьому світі. Їхня інвестиційна стратегія почала змінюватися у зв'язку з втратами і збитками, що ТНК понесли під час фінансової кризи 2007–2009 рр. Інвестиційна поведінка ТНК трансформується і вимагає прийняття помірних та зважених інвестиційних рішень.

Тепер із бурхливим розвитком інновацій та технологій суспільство стикається з проблемами соціального та енергетичного характеру, що змушує його переглядати пріоритети та цінності й звертати увагу на розвиток найкращих умов існування для майбутнього покоління. ТНК та всі країни мають намір співпрацювати у розрізі динамічного, повного, всеосяжного захисту навколишнього середовища, зменшення рівня бідності, подолання продовольчого дефіциту, підтримки «зелених» інновацій та технологій. Усі ці зусилля повинні бути не даремними й створити найкращий економічний, соціальний та екологічний ефект. Організація Об'єднаних Націй (ООН) провела низку засідань та слухань щодо подолання глобальних проблем на основі дотримання концепції сталого розвитку. Цілі та завдання були поставлені відповідно до підписання Паризької угоди. Своєю чергою, діяльність ТНК повинна відповідати критеріям сталого розвитку, щоб залишатися конкурентоспроможною і не втратити власний імідж в суспільстві.

Таким чином, міжнародне інвестування є ефективним засобом поліпшення ситуації в найбідніших країнах та країнах, що розвиваються, за допомогою запровадження енергозберігаючих

технологій, нових сільськогосподарських машин, сортів рослин, які є стійкими до природних умов, заощадження природних ресурсів, розроблення програм підтримки бідних дітей, зменшення рівня бідності загалом та охорони здоров'я. Інвестиційна стратегія ТНК повинна піклуватися не тільки про фінансові результати власної корпорації, а й мати на меті зменшити розрив в економічному розвитку приймаючих країн. Звідси й випливає актуальність дослідження та вивчення проблеми розроблення інвестиційної стратегії ТНК на умовах сталого розвитку більш глибоко та повно.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемою інвестиційної стратегії ТНК в умовах сталого розвитку, її розробленням та дослідженням займалося багато зарубіжних та вітчизняних учених, таких як: Х. Макінде [7], І. Сентоса [1], Г. Куїнлівен [6], П. Кругман [5], К. Камерон [13], Р. Куїн [13], Л.В. Руденко-Сударева [8] та ін. Ці дослідження є цікавими, глибокими, послідовними в розрізі аналізу та вивчення інвестиційної стратегії ТНК в умовах сталого розвитку, щоб зменшити економічний розрив приймаючих країн, особливо в посткризовий період, та виконати цілі та завдання сталого розвитку для того, щоб забезпечити гармонійне існування майбутніх поколінь, а також запровадити настання економічного розвитку по всьому світу та рівномірність економічного зростання. Своєю чергою, основними суб'єктами міжнародних економічних відносин, які інвестують власні ресурси в різні сфери суспільного життя для отримання доходу, є ТНК.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Для забезпечення своєї конкурентоспроможності на майбутню перспективу ТНК змінюють інвестиційну поведінку та моделюють стратегію інвестування в приймаючу країну з урахуванням інвестиційного клімату, а саме економічного, екологічного, соціального, правового середовища. Але, відповідно до концепції сталого розвитку, ТНК акумулює всі ресурси для ефективного та якісного управління комплексом дочірніх підприємств та підрозділів, звертаючи увагу на потреби суспільства, змінюючи при цьому корпоративну та організаційну структуру та культуру. Своєю чергою, приймаючі країни, які відріз-

няються одна від одної за економічними розвитком, отримують необхідні трудові та фінансові ресурси. ТНК, інвестуючи, створюють додаткову вартість, а також нові робочі місця, за допомогою яких працівники можуть поліпшувати власний добробут та перейти до нових потреб відповідно до піраміди Маслоу. Інвестиційна стратегія ТНК розробляється управлінським персоналом корпорації та змінюється під впливом зовнішніх та внутрішніх чинників і повинна бути спрямована на зменшення рівня бідності, забрудненості навколишнього середовища, підвищення економічних показників. Своєю чергою, співробітництво ТНК із приймаючими країнами, їхніми науково-дослідними інститутами, інноваційними центрами, кластерами та технопарками надає синергетичний ефект у підтриманні розвитку суспільства і дає змогу залишити відповідний рівень природних ресурсів для майбутніх поколінь. Унаслідок цього й виникає необхідність у більш ґрунтовному та глибокому дослідженні питання щодо інвестиційної стратегії ТНК в умовах сталого розвитку.

Мета статті полягає у глибокому дослідженні розроблення інвестиційної стратегії ТНК в умовах сталого розвитку, а також вивченні передумов та наслідків використання концепції сталого розвитку для вирівнювання нерівномірності економічного зростання, згладжування наслідків фінансових криз на суспільство приймаючої країни. Необхідно також простежити закономірність між збільшенням використання ресурсів країни та збільшенням забруднення навколишнього середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження. У кінці ХХ ст. відбувалися різні події, що стосувалися країн в усьому світі. Вже можна було прослідкувати взаємозалежність економіки однієї країни від іншої на основі співробітництва, укладення великої кількості міжнародних договорів, утворення міжнародних, регіональних організацій, які й сьогодні займаються великою кількістю питань у різних сферах суспільних відносин. У 1970-х роках відбулася криза, яка безпосередньо стосувалася обмеженості природних ресурсів в енергетичній сфері. Також відбулася низка екологічних катастроф, наприклад, вибух на Чорнобильській АЕС, що змусило суспільство задуматися над проблемами безперервного виробництва товарів та наслідками, що виникають від неправильного використання природних ресурсів.

Унаслідок цього в 1980-х роках американський вчений Г. Дейлі вводить поняття «сталий розвиток» у праці *Beyond Growth. The Economics of Sustainable Development*. Сталий розвиток розглядається ним як означення гармонійного, збалансованого, безконфліктного прогресу всієї земної цивілізації, груп країн, окремо взятих країн нашої планети за науково обґрунтованими планами, коли одночасно будуть вирішуватися питання, що стосуються довкілля, ліквідації експлуатації, бідності та дискримінації в розрізі як окремо взятої людини, так і цілих народів чи груп населення. У 1987 р. в доповіді «Наше спільне майбутнє» Міжнародна комісія з навколишнього середовища і розвитку (МКНСР) під головуванням экс-прем'єра Норвегії Г.Х. Брундланд наголосила на тому, що економіка не є ізольованою системою виробництва, обміну, розподілу і споживання, тому виникає необхідність у використанні сталого розвитку, що забезпечує потреби нинішнього покоління без завдання шкоди можливості майбутнього покоління задовольнити свої власні потреби [6].

Сталий розвиток складається з трьох базисів: економічного, соціального та екологічного. Корпорації використовують ці базиси в конвертованому вигляді, відомому як концепція потрійного критерію (the triple bottom line (TBL)). Але за сучасних умов також виділяють четвертий складник – культурний вимір, кінцевою метою якого є врахування людських цінностей.

Ця концепція була розвинена і підтримана багатьма вченими, а також ООН не раз на порядок денний виносила питання, що стосувалися запровадження напрямів екорозвитку в економічному житті. Як відомо, світова економіка не може розвиватися ізольовано, тому аспекти сталого розвитку почали втілюватися в життя з розвитком інновацій та збільшенням інвестиційних потоків у країни з різним розвитком економіки.

Але нині виникла гостра потреба в втіленні в життя засад сталого розвитку, оскільки починаючи з 1990-х років рівень бідності підвищився майже вдвічі. Одна із п'яти осіб у країнах, що розвиваються, живе на менше ніж на 1,25 дол. США на день, водночас мільйони людей перебувають у гірших умовах або можуть повернутися до попереднього стану.

Відповідно до досліджень ООН, бідність характеризується не просто браком доходу чи необхідних ресурсів для задоволення найменших потреб, а й є викликом та завданням для світової економіки подолати голод, недоїдання, обмежений доступ до освіти та інших базових послуг, соціальної дискримінації, а також можливості надати людині виразити себе в роботі, приносячи додаткову вартість власній країні [4]. Економічний розвиток та розроблення інвестиційної стратегії ТНК на основі врахування цих проблем може забезпечити ріст та розвиток приймаючих країн, допомогти країнам у реалізації інвестиційних проектів, які будуть охоплювати всі три складника сталого розвитку.

Сталий розвиток є тією концепцією, що постійно використовується в економічному житті суб'єктів міжнародних економічних відносин. Так 25 вересня 2015 р. в Нью-Йорку 193 держави – члени ООН прийняли одностайно нову глобальну програму на основі сталого розвитку щодо ліквідації бідності, зменшення нерівності до 2030 р., що забезпечує збереження майбутнього. Ця програма складається із 17 цілей, яких необхідно досягнути завдяки всеосяжній співпраці між країнами, ТНК, міжнародними організаціями та іншими суб'єктами міжнародних економічних відносин [3].

Дотримання соціального складника сталого розвитку в інвестиційній стратегії ТНК базується на фактах того, що бідність та неотримання необхідного соціального захисту людей у приймаючій країні мають бути подолані за допомогою інвестиційних та економічних інструментів. ТНК, розміщуючи великі обсяги інвестицій у галузі економіки приймаючої країни, відповідно до сталого розвитку, мають до 2030 р. намагатися залучати різних працівників незалежно від їхнього стану, статі, походження до виробничого процесу, надання послуг, тобто створювати робочі місця завдяки вкладенню в прямі іноземні інвестиції в комплекс підприємств приймаючої країни. Інвестиційна стратегія має складатися з послідовних кроків, що надасть можливість оцінити ризики та дохідність вкладених інвестицій на умовах сталого розвитку. Управлінський персонал ТНК має створити відділ із розроблення і реалізації інвестиційної стратегії до найменш розвинених країн, країн Африки та Латинської Америки, малих

острівних держав, країн, що розвиваються. Для цього необхідно зібрати всю необхідну інформацію від внутрішніх і зовнішніх джерел, розрахувати витрати, оцінити ризики та прийняти оптимальне рішення про те, яка країна й які галузі у цій країні є конкурентоспроможними і можуть конкурувати за отримання інвестицій від ТНК [11, с. 96].

Наприклад, відповідно до Глобального звіту з технологій та інформації Світового економічного форуму за 2015 р., проблеми з ідентифікацією осіб у Бангладеш була подолана завдяки співпраці компанії SimPrints із гуманітарним центром у Кембриджі. Вона інвестувала власні фінансові ресурси в надання медичним центрам кишенькових сканерів відбитків пальців для визначення осіб і тим самим дала змогу медичним працівникам мати доступ до медичної інформації. Ці інвестиції допомогли спасти людей від хвороб і надавати ефективні медичні послуги. Завдяки інноваційним розробкам даної компанії та інвестування в сферу охорони здоров'я можна отримати ефект розвитку економіки завдяки відкриттю дочірньої компанії в даній країні [3, с. 97].

У цій стратегії необхідно, на нашу думку, розглядати ринки найбільш розвинутих країн та країн, що розвиваються, оскільки з кожним роком можна спостерігати розрив в економічному розвитку між цими країнами та найбільш розвиненими країнами. Раніше під час оцінки людського добробуту всередині країни використовували такий показник, як валовий національний продукт на душу населення (ВВП на душу населення), але сьогодні під час розроблення інвестиційної стратегії необхідно дивитися на різні індекси, які складаються із сукупності параметрів, які загалом надають точну, об'єктивну інформацію про стан розвитку економіки та слабкі сторони об'єктів інвестування та інвестиційного клімату загалом. Нині такими індексами є: індекс людського розвитку (ІЛР), агрегований індекс «живої планети» (ІЖП), індекс екологічної сталості, індекс міжнародної конкурентоспроможності країн. Такі показники є найбільш прийнятними для аналізу приймаючої країни та розроблення повної, розкритої стратегії інвестування ТНК. Корпорації мають урахувувати всі ці індекси, оскільки, на нашу думку, вони відповідають концепції сталого розвитку.

ТНК як приватний бізнес з його виробничими, технологічними потужностями трансформує економічні системи приймаючих країн та грає ключову роль у зменшенні бідності, екологічної стабільності та досягненні економічних результатів. Інвестиції надають можливості приймаючим країнам боротися з бідністю.

Своєю чергою, слід зазначити, що корпоративна культура ТНК має бути перебудована й асоціюватися з культурним виміром приймаючої країни. Вона повинна бути розвинена з урахуванням екологічних, економічних та соціальних факторів, оскільки відомо, що в ТНК працює величезна кількість працівників з усього світу. Сталий розвиток в умовах глобального турбулентного середовища застосовується до всього комплексу дочірніх підприємств ТНК та материнської компанії [7]. Інвестиції, відповідно до досліджень Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), створюють можливості, поширюють інновації, забезпечують приймаючі країни необхідною інфраструктурою та послугами, підвищують економічні та соціальні стандарти. Для вирівнювання розбіжностей в економічному розвитку різних країн інвестиції мають бути якісними, що ство-

рять трансформацію світової економічної системи.

Інвестиційна стратегія ТНК також повинна бути скоординована та підтримана практикою відповідального управління приймаючої країни та країни базування. Адміністративні та економічні інструменти державного управління економікою є орієнтиром у створенні корпоративної та організаційної культури ТНК в умовах сталого розвитку. Таким чином, нова політика сталого розвитку приймаючої країни контролює залучення іноземних інвестицій в трьох напрямках, як видно з рис. 1, а саме полягає у створенні синергії з використанням ширших цілей економічного розвитку або політики в перспективних галузях, досягненні співробітництва в інвестиційних стратегіях ТНК; підвищенні відповідальності в поведінці інвесторів та в корпоративних принципах соціальної відповідальності; перевірці ефективності політики та виконанні цілей, що стосуються інституційного середовища корпорацій.

Таким чином, інвестиційна стратегія ТНК має бути спроектована на основі економічного розвитку та сталого виробництва, забезпечуючи доступ працівників та громадян приймаючої країни до постійної роботи та кращого рівня життя. Основний принцип економіки сталого розвитку – «виробляти кращу продукцію з використанням якомога меншого обсягу ресурсів, при цьому зменшуючи забруднення протягом виробничого циклу» [3]. До розроблення цієї стратегії може бути залучений не тільки персонал корпорації, а й різноманітні учасники економічного процесу: вчені, партнери, споживачі, клієнти, дослідники, засоби масової інформації та агентства з розвитку компанії.

Для того щоб створити стратегію, яка працювала б як система, необхідно створювати навчальні центри працівників у розрізі доведення до них інформації про ефективність використання інвестицій усередині приймаючої країни за допомогою інноваційних інвестиційних проектів у найбільш розвинутих та країнах, що розвиваються.

Але, розглядаючи ті ризики і дохідність, з якими можуть стикатися ТНК у приймаючих країнах такого рівня, змушує їх шукати підтримки в місцевих компаніях у найбільш перспективних галузях, щоб попередити та захистити себе від збитків, які може понести корпорація у разі формажорних або кризових ситуацій. У найбільш розвинутих країнах доречніше співпрацювати з малими підприємствами, які знайомі з місцевим законодавством, оподаткуванням, можливістю отримання кредитних ресурсів із боку національної банківської системи. Така інвестиційна стратегія націлена на отримання переваг від кооперації з місцевими підприємствами, а місцеві компанії, своєю чергою, отримують нові технології, ноу-хау, креслення винаходів, раціоналізаторські рішення тощо. В період економічних криз необхідно переглядати власні інвестиційні стратегії та коригувати їхні пункти. Все частіше перед ТНК постає питання прийняття оптимальних інвестиційних рішень з урахуванням ризиків та згладжування наслідків фінансової кризи 2007–2009 рр., а в подальшому й циклічності економіки загалом.

Висновки. Вивчення та дослідження поглядів іноземних та вітчизняних учених на проблему конструювання інвестиційної стратегії ТНК в умовах сталого розвитку показують, що з кожним роком виникає потреба у дотриманні вимог суспільства в розрізі сприятливого теперішнього існування з урахуванням майбутніх викликів. Концепція ста-

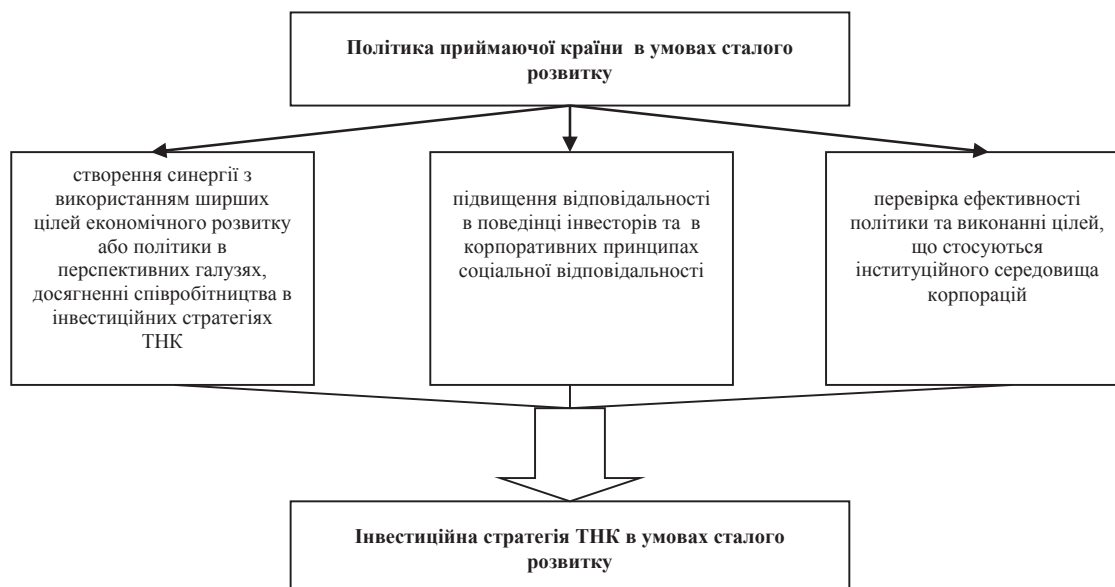

Рис. 1. Вплив елементів політики приймаючої країни в умовах сталого розвитку на інвестиційну стратегію ТНК

Джерело: складено за [13]

лого розвитку все більше набуває актуальності, оскільки суб'єкти міжнародних економічних відносин мають обмежені ресурси, а також наша планета Земля має недостатню кількість необхідних природних ресурсів для безперервного, постійного виробництва товарів, надання послуг. Таким чином, ТНК як основні контрагенти світової економічної системи повинні перебудовувати власну міжнародну корпоративну стратегію на умовах сталого розвитку.

Сьогодні велика кількість ТНК вже розробила власні напрями усунення глобальних проблем людства. Створюються спеціальні підрозділи, відділи, які займаються реалізацією сталого розвитку на підприємстві. Інвестиції стають усе більше

необхідними для вирівнювання розбіжностей у розвитку різних країн, особливо це стосується країн, що розвиваються, та найбідніших країн.

Дане дослідження визначає те, що в подальшому все більше науковців будуть цікавитися питанням інвестицій ТНК в умовах сталого розвитку, оскільки фінансові ресурси дають змогу корпорації залишатися ефективним, рентабельним, конкурентоспроможним підприємством протягом кризових ситуацій, а також надають змогу розширювати власні потужності виробництва, наукову та інноваційну базу, тому подальші дослідження розроблення інвестиційної стратегії ТНК в умовах сталого розвитку потребуватимуть ще більш ґрунтовного аналізу.

Список використаних джерел:

1. Baharin I. Sustainable Development and Multinational Business / I. Baharin, I. Sentosa // IOSR Journal of Business and Management (IOSRJBM). – 2012. – Volume 1, Issue 3 (May-June 2012). – PP. 50–56.
2. Griffin, R.W. International business / R.W. Griffin, M. Pustay. – US: Pearson, New Jersey, 2013. – 1086 p.
3. Investment policy framework for sustainable development [Electronic source]. – Retrieved from : http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/diaepcb2012d5_en.pdf.
4. Human Development Report 2015: work for human development. – 2015 [Electronic source]. – Retrieved from : <http://hdr.undp.org>.
5. Krugman P. Anthony Globalization and the inequality of nations / P. Krugman, Anthony J. Venables // National Bureau of Economic Research. – 1995. – Working paper №5098. – P. 1–45.
6. Quinlivan G. Sustainable development: the role of multinational corporations / G. Quinlivan // Saint Vincent College. – 2014. – P. 1–6.
7. Olanrewaju Makinde H. The inevitability of multinational corporations towards achieving sustainable development in developing Economies: a case study of the Nigerian economy / H. Olanrewaju Makinde // American Journal of Business and Management. – 2013. – Vol. 2. – № 3. – P. 256–265.
8. Rudenko-Sudarieva L. Modern factors in the development of international investment / L. Rudenko-Sudarieva., R. Krysiuk // The practical science edition Independent AUDITOR. – 2015. – № 14 (IV). – P. 27–36.
9. Schleuter D. A user's guide to functional diversity indices / D. Schleuter, M. Daufresne, F. Massol, C. Argillier // Ecological monographs, Ecological Society of America. – 2010. – № 80 (3). – P. 469–484.
10. Tools for delivering on green growth report 2011 / Prepared for the OECD meeting of the Council at Ministerial. – 2011 [Electronic source]. – Retrieved from : <http://www.oecd.org/greengrowth/48012326.pdf>.
11. World investment report 2016 Investor nationality: policy challenges [Electronic source]. – Retrieved from : http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2016_en.pdf.
12. WWF Corporate partnerships report 2015 [Electronic source]. – Retrieved from : http://final_fy2015_corporate_engagement.pdf.
13. Камерон К. Диагностика и изменение организационной культуры / К. Камерон, Р. Куинн ; пер. с англ. под ред. И.В. Андреевой. – СПб. : Питер, 2001. – 320 с.

Шевченко Ю. А.

Киевский национальный экономический университет
имени Вадима Гетьмана

ИНВЕСТИЦИОННАЯ СТРАТЕГИЯ ТНК В УСЛОВИЯХ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ

Резюме

Статья отражает проблемы инвестирования ТНК и условия, при которых будут происходить инвестиционные потоки в разные страны в глобальной турбулентной среде. Исследованы преимущества учета концепции устойчивого развития ТНК при осуществлении инвестиционной деятельности в принимающей стране, так как устойчивое развитие является ключевой стратегией развития любой страны или предприятия. Охарактеризованы основные направления использования данной концепции как будущего конкурентного преимущества на мировом рынке товаров, работ и услуг. Изучены основные стратегии ТНК в условиях устойчивого развития, которые должны корректироваться под влиянием различных факторов и изменений, которые имеются в среде функционирования ТНК. Разработаны рекомендации для инвестиционной деятельности ТНК по эффективному управлению собственными инвестиционными потоками с учетом социальных, экологических и экономических показателей развития принимающей страны. Предоставлена стратегическая модель развития инвестирования ТНК на будущую перспективу с учетом преимуществ и недостатков использования концепции устойчивого развития. Проанализированы основные показатели конкурентоспособности принимающих стран в разрезе экологической, социальной практики ТНК с учетом экономической нестабильности мировой экономической системы, которые показывают роль инвестирования ТНК в бедные и развивающиеся страны.

Ключевые слова: глобальная среда, инвестиции, конкурентоспособность, устойчивое развитие, ТНК, турбулентность.

Shevchenko Yu. A.

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

MNC'S INVESTMENT STRATEGY IN THE CONDITIONS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Summary

This article is devoted to the MNC's investment problems and conditions, under which investment flows will invest in different countries in the global turbulent environment. It investigates the benefits of the concept of sustainable development of multinationals in their investment activities in the host country, as well as sustainable development is a key strategy of any country or company and it describes the main directions of the use of this concept as a future competitive advantage in the global market of goods and services. This study also characterizes the main MNCs' strategies, which use the concept of sustainable development, and they should be corrected with the influence of different factors and changes, which we can see in the MNC's activity environment. Recommendations are made for MNC's investment activity in the directions of effective investment flows management with taking into account the social, environmental, and economic performance of the host country. It provided a strategic investment MNCs model for the future prospects considering advantages and disadvantages of the use of the concept of sustainable development.

It analysed the basic indicators of competitiveness of host countries in terms of environmental and social practices of multinational corporations, which were based on economic instability of the global economic system, which show the role MNC's investment flows in the poorest and developing countries.

Keywords: global environment, investment, competitiveness, sustainable development, MNC, turbulence.